

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၊ သယံဇာတနှင့် သဘာဝ
ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊

သတင်းစာ

အတွဲ (၁)၊ အမှတ် (၄)

မေလအတွင်း ဝန်ကြီးဌာန၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ

CDM ဝန်ထမ်းများအား ထောက်ပံ့ပေးမှု

ဖက်ဒရယ်သယံဇာတဆိုင်ရာ ပညာပေးအစီအစဉ်များ

မေလအတွင်း တရားမဝင်သစ်ဖမ်းဆီးရရှိမှု

ဆောင်းပါးကဏ္ဍ (မျိုးစေ့လည်းမှန်စိတ်ဓာတ်လည်းမှန်ပါစေ)

ကဗျာကဏ္ဍ (အဟောင်းသတ်)

ကာတွန်း (ဝေယံတောင်ကြီး)

ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွင်း သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့အထိမ်းအမှတ်နေ့များ

မေလအတွင်း ဝန်ကြီးဌာန၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ

၁။ နည်းပညာ အကြံပေး လုပ်ငန်း အဖွဲ့၏ အပတ်စဉ် အစည်းအဝေးများ ကျင်းပခြင်း

၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၃၀) ရက်၊ (၁၇/၂၀၂၂)

- ◆ ကြားကာလ သယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာမူဘောင် (သစ်တောနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ကဏ္ဍ) မူကြမ်းအား ဆွေးနွေးတင်ပြ
- ◆ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးကိစ္စ ဆွေးနွေး

၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ မေလ (၇) ရက်၊ (၁၈/၂၀၂၂)

- ◆ CDM ဝန်ထမ်းများအား ထောက်ပံ့ပေးရာတွင် ပါဝင်သည့် ပြင်ပအလှူရှင်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆွေးနွေး
- ◆ မေလအတွင်း ကျင်းပမည့် ဆပ်ပြာသင်တန်းအတွက် သင်တန်းသားခေါ်ယူခြင်းအကြောင်း တင်ပြ
- ◆ သစ်တောနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တက္ကသိုလ် အွန်လိုင်းစနစ်ဖြင့် ပုံမှန်ဘွဲ့သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ် မည့် ကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆွေးနွေး
- ◆ စစ် ကောင်စီက ကျင်းပခဲ့ သည့် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ပြပွဲများ တွင် တင်ပြရောင်းချသည့် ကျောက်မျက် ရတနာ၊ လက်ဝတ်ရတနာ၊ ပုလဲအတွဲများနှင့် ပတ်သက်

သည့် ကြေညာချက်ထုတ် ပြန်ရန် ကိစ္စ ဆွေးနွေး

၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ မေလ (၁၄) ရက်၊ (၁၉/၂၀၂၂)

- ◆ စာရင်းအင်းပညာနှင့် သုတေသနအဆိုပြုလွှာရေးသားနည်း သင်တန်းကျင်းပရေး ဆွေးနွေး
- ◆ ဝန်ကြီးဌာန လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပြီးစီးမှုအခြေအနေများနှင့် ဆက်လက် ဆောင်ရွက်မည့်ကိစ္စများ ဆွေးနွေး

၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ မေလ (၂၁) ရက်၊ (၂၀/၂၀၂၂)

- ◆ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးအဖွဲ့၊ ပြည်သူ့ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့၊ သယံဇာတ စီမံအုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့များနှင့် တွေ့ဆုံပြီး ပရိဘောဂလုပ်ငန်း၊ သစ်စက်လုပ်ငန်းများအား သင့်လျော် သည့် ဒဏ်ကြေးသတ်မှတ်ပေးရန်ကိစ္စ တင်ပြဆွေးနွေး
- ◆ အထွေထွေဆွေးနွေးခြင်း

၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ မေလ (၂၈) ရက်၊ (၂၁/၂၀၂၂)

- ◆ "ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနေ့" အထိမ်းအမှတ် ကျင်းပဆောင်ရွက်ရေး အစီအစဉ်များ ဆွေးနွေး
- ◆ အထွေထွေဆွေးနွေးခြင်း

၂။ သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန လစဉ်ဆွေးနွေးပွဲ (၁) ကျင်းပခြင်း

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ လစဉ်ဆွေးနွေးပွဲ (၁) ကို ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ မေလ (၈) ရက်နေ့၊ ည (၇:၀၀) နာရီတွင် "တော်လှန်ရေးကာလမှာ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းဖို့ လိုအပ် မလား" ခေါင်းစဉ်ဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို မြတ်နိုးအလေးထားသူ၊ တော်လှန်ရေးတွင် စဉ်ဆက် မပြတ် ပါဝင်နေသူ သရုပ်ဆောင်ဒေါင်းနှင့် စီဒီအမ် ဗိုလ်ကြီးလင်းထက်အောင်တို့မှ တော်လှန်ရေး ကာလတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး၏

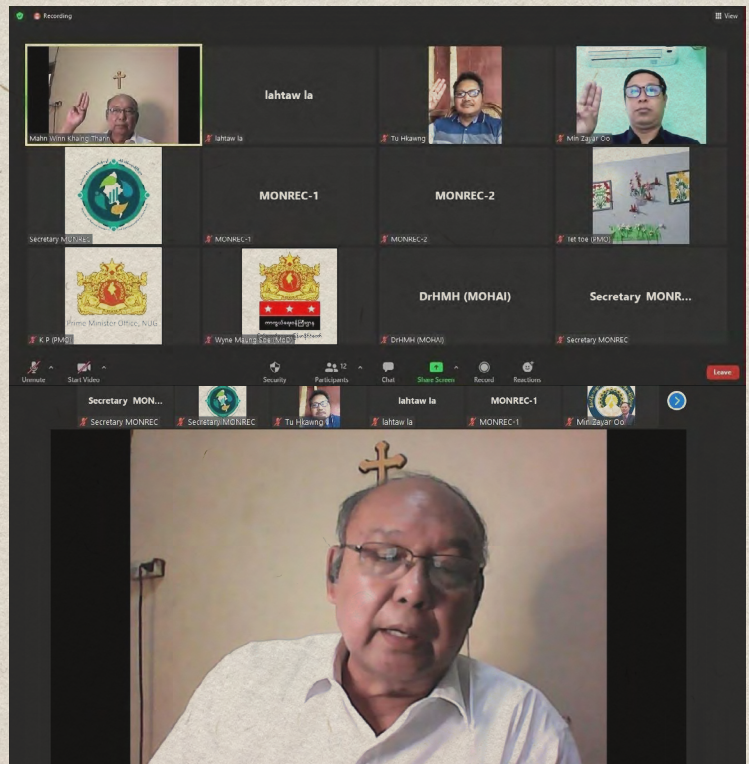
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး စကားသံ
စာမျက်နှာ (၄)

အခန်းကဏ္ဍကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြပြီး သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန Facebook Page မှ တိုက်ရိုက်ထုတ်လွှင့်ခဲ့သည်။ ဆွေးနွေးပွဲအကြောင်းအရာအပေါ် မေးမြန်းခဲ့သည့် မေးခွန်းများကို ပြန်လည်ဖြေကြားဆွေးနွေးခဲ့သည်။

၃။ ပြည်ထောင်စုအဆင့် သယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှု အဖွဲ့၏ (၃/၂၀၂၂) အစည်းအဝေး ကျင်းပ

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးချုပ်၊ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဦးဆောင်သည့် ပြည်ထောင်စုအဆင့် သယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှု အဖွဲ့၏ (၃/၂၀၂၂) အစည်းအဝေးအား (၉-၅-၂၀၂၂) ရက်နေ့ မနက် (၁၀) နာရီတွင် Zoom Meeting ဖြင့် ကျင်းပရာ အဖွဲ့ဝင်များဖြစ်ကြသည့် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထဲရေးနှင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ စီမံကိန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဝန်ကြီးဌာန၊ သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနတို့မှ ဝန်ကြီး၊ ဒုတိယဝန်ကြီး၊ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင်များ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးချုပ်ရုံးမှ အတွင်းဝန်နှင့် ရုံးအဖွဲ့၊ ပြည်ထောင်စုအဆင့် သယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့၏ အတွင်းရေးမှူးရုံးအဖွဲ့ တို့မှ စုစုပေါင်း (၁၂) ဦးတက်ရောက်ခဲ့သည်။

ပြည်ထောင်စုအဆင့် သယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးချုပ် မန်းဝင်းခိုင် သန်းက အဖွင့်အမှာစကားပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ဆက်လက်၍ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာတူးခေါင်မှ ကြားကာလ သယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် မူကြမ်းရေးဆွဲပြီးဖြစ်သည့် ကြားကာလ သယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ် ရေးဆိုင်ရာမူဘောင် (သစ်တောနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲကဏ္ဍ) ကို အကျဉ်းချုံးတင်ပြခဲ့သည်။

ဆက်လက်၍ ကြားကာလသယံဇာတ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတိုးတက်မှုအခြေအနေ၊ ရှေ့ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနေ့ ကျင်းပရေးတို့ကို အတွင်းရေးမှူးရုံး အဖွဲ့မှ တင်ပြခဲ့သည်။

တင်ပြချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တက်ရောက်လာသည့် ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အဖွဲ့ဝင်များက ပိုင်းဝန်းဆွေးနွေး အကြံပြုခဲ့ကြပြီး ပြည်ထောင်စုအဆင့်သယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့၏ (၃/၂၀၂၂) အစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခဲ့ကြသည်။ အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးချုပ် မန်းဝင်းခိုင်သန်းမှ နိဂုံးချုပ် အမှာစကားပြောကြားပြီးနောက် မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံရယူကာ အစည်းအဝေးအား နေ့လယ် (၁၂) နာရီ အချိန်တွင် ရပ်နားခဲ့သည်။

၄။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးနှင့် CDM ဝန်ထမ်းများ တွေ့ဆုံခြင်း

အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၊ သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာတူးခေါင်သည် ဝန်ကြီးဌာနရှိ ဦးစီးဌာန၊ လုပ်ငန်းများမှ CDM ဝန်ထမ်း များနှင့် (၁၀-၅-၂၀၂၂) ရက်နေ့၊ နေ့လယ် (၂) နာရီတွင် တွေ့ဆုံခဲ့ပြီး ချီးကျူးဂုဏ်ပြုအားပေးစကား ပြောကြားကာ ဝန်ထမ်းများမှ သိရှိလိုသည့်အချက်များအား ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။

တစ်နှစ်တာကျော်လွန်သည့် ယခုအချိန်အထိ ကြံ့ကြံ့ခံကာ အခက်အခဲအမျိုးမျိုးကြားမှ CDM တွင် ပါဝင် လျက်ရှိသည့် ဝန်ထမ်းများအားလုံးအား အထူးပင်လေးစားဂုဏ်ပြုကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပြီး CDM ဝန်ထမ်း ထောက်ပံ့မှု အခြေအနေများ၊ တပိုင်တနိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအတွက် ထောက်ပံ့ပေး

မှုများ၊ တော်လှန်ရေး ကာလအတွင်း သယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်းများ၊ ဒေသန္တရ ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းများ၊ လတ်တလော တော်လှန်ရေးဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများအကြောင်းကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဆွေးနွေးပြောကြား ခဲ့ကြပါသည်။

အဆိုပါ တွေ့ဆုံပွဲသို့ အတွင်းဝန်နှင့် ဝန်ကြီးရုံး ရုံးအဖွဲ့များ၊ CDM ဝန်ထမ်းများ စုစုပေါင်း (၆၇) ဦး တက်ရောက်ခဲ့ကြပြီး တွေ့ဆုံပွဲအား နေ့လယ် (၃:၃၀) အချိန်တွင် ရပ်သိမ်းခဲ့သည်။

၅။ မေလအတွင်း သယံဇာတနှင့် သဘာဝ ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန ၏ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ

- ◆ သစ်တောနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တက္ကသိုလ် အွန်လိုင်းစနစ်ဖြင့် ပုံမှန်ဘွဲ့သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ် မည့်ကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက် (၂/၂၀၂၂)
- ◆ စစ်ကောင်စီလက်အောက်ခံ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေး လုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့ပုလဲ ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းတို့မှ ဦးစီးကျင်းပသည့် ရတနာပြပွဲများနှင့် ပတ်သက် သည့် ထုတ်ပြန်ကြေညာချက် (၃/၂၀၂၂)
- ◆ အမျိုး သား ညီ ညွတ် ရေး အ စိုး ရ ၊ သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် ကြားကာလ ချင်းအမျိုးသား အတိုင်ပင်ခံကောင်စီ ပူးတွဲသတင်းထုတ်ပြန်ချက်

CDM ဝန်ထမ်းများအား ထောက်ပံ့ပေးမှု

မေလအတွင်း CDM ဝန်ထမ်း (၃၉) ဦး အတွက် တပိုင်တနိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက် နိုင်ရန် (၄,၂၁၀,၈၅၀) ကျပ် ထောက်ပံ့ပေးခြင်း

မေလအတွင်း CDM ဝန်ထမ်း (၂၅) ဦး အတွက် (၁,၁၅၀,၀၀၀) ထောက်ပံ့ခြင်း

ဖက်ဒရယ်သယံဇာတဆိုင်ရာ ပညာပေးအစီအစဉ်များ

အမျိုး သား ညီ ညွတ် ရေး အ စိုး ရ ၊ သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ကြားကာလ လုပ်ငန်းများ အနက် ဖက်ဒရယ် သယံဇာတဆိုင်ရာ ပညာပေးအစီအစဉ်အဖြစ် သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီး ဌာနများ

နှင့် CDM ဝန်ထမ်းများအတွက် အသိပညာမြှင့်တင်ရေး အွန်လိုင်းဆွေးနွေးပွဲများကို ကျင်းပ ပြုလုပ်လျက်ရှိရာ မေလ (၈) ရက်နေ့တွင် "ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ကျောက်စိမ်း" ခေါင်းစဉ်ဖြင့် လည်း ကောင်း၊ မေလ (၂၂) ရက်နေ့တွင် "ဖက်ဒရယ် မြန်မာ့အဏ္ဏဝါနယ်မြေအတွင်း သယံဇာတစဉ်ဆက်မပြတ် ရှာဖွေတူးဖော်ခြင်း" ခေါင်းစဉ်ဖြင့် လည်းကောင်း ဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပခဲ့သည်။

မေလအတွင်း တရားမဝင်သစ် ဖမ်းဆီးရရှိမှု
၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ကန့်ဘလူခရိုင်၊ ကျွန်းလှမြို့နယ်အတွင်း Dynamite Squal ၊ တောညီနောင် ဒေသခံ ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးအဖွဲ့များနှင့် မြို့နယ်သယံဇာတစီမံ အုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့ (TAB-NR) ပူးပေါင်းအဖွဲ့တို့သည် တရားမဝင် သစ်စက်များ ခွဲစိတ်ဆောင်ရွက်နေသော တရားခံ (၂) ဦးနှင့်အတူ သစ်စက်၊ အင် (သစ်လုံး)= (၆)တန် နှင့် အင် (ခွဲသား)= (၀.၅)တန် စုစုပေါင်း (၆.၅) တန်အား ဖမ်းဆီးခဲ့ပြီး သစ်နှင့် သစ်စက်များအား ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းဆည်း၍ တရားခံများအား ခံဝန်ကတိဖြင့် ပြန်လွှတ်ပေးခဲ့ပါသည်။

ဆောင်းပါးကဏ္ဍ

"မျိုးစေ့လည်းမှန် စိတ်ဓါတ်လည်းမှန်ပါစေ"

ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းကို လက်တွေ့အချိန်တွင် နေရာဒေသမရွေး၌ ကြုံတွေ့နေရသည်မှာ ငြင်းဆိုဖွယ်မရှိလေပြီ။ ယခုနှစ်အတွင်းပင်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းကို ဆိုင်က လုန်းမှန်တိုင်းတစ်ခုနှင့် မိတ်ဆက်ခဲ့ရလေပြီ မဟုတ်ပါလော။ အစိုးရမရသော အစိုးရ၊ အစိုးရမရသော ရာသီဥတုနှင့်အတူ တပေါင်းလည်းကူး မိုးသားလည်းမကျူး နိုင်တော့လေပြီ။ နှင်းပျောက်တဲ့နေ့မဟုတ်ဘဲ မိုးရောက်တဲ့နေ့၊ နွေပျောက်တဲ့မိုး ဖြစ်နေလေပြီ.....

မိုးခေါင်ခြင်းဆိုလျှင်လည်း သစ်တောမရှိခြင်းကို လက်ညှိုးထိုးလိုက်ကြ၊ တဖန် မိုးကြီး ရေလျှံ ခြင်းတွေဖြစ်ပြန်တော့လည်း သစ်တောများမရှိခြင်းကိုသာလျှင် ခေါင်းစဉ် တပ်လိုက်ကြပြန်သည်။ ထို့ နည်းတူစွာ မှန်တိုင်းများဝင်ရောက်ခြင်း၊ အချိန်ခါမဟုတ် မိုးရွာသွန်းခြင်း စသည့်ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်း အသွယ်သွယ်ကို သစ်တောများမရှိခြင်းကိုသာ လက်ညှိုးထိုး၍ အလွယ်ပြောခဲ့ကြသည်မှာ ဆယ်စုနှစ် တစ်ခုတောင်မကတော့ပေ။ အကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်ပင်လျှင် သစ်တောသမားတစ်ဦး ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ အဆိုပါကိစ္စရပ်ကို မငြင်းဆိုလိုပါ။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်း ဖြစ်စဉ်သည် ဖန်လုံအိမ်ဓါတ်ငွေ့များ(Green House Gas) လေထုအတွင်းများစွာ ရောက်ရှိလာခြင်းနှင့်အတူ ယင်း၏အကျိုးဆက်များကြောင့် ဖြစ်သည်ဆိုသည်မှာ စာဖတ်သူတိုင်း နားလည်လက်ခံထားသည့် ဖြစ်ရပ်တစ်ခုပင် ဖြစ်ပါတယ်။ အဆိုပါ ဖန်လုံအိမ်ဓါတ်ငွေ့ (Green House Gas) များ လေထုအတွင်းများပြားလာသည့်ဖြစ်စဉ်မှာ သစ်တော ပြုန်းတီးခြင်းဖြစ်စဉ် တစ်ခုကြောင့် တော့ မဟုတ်ပေ။ အခြားအခြားသော အကြောင်းအရင်းများစွာရှိ သော်ငြားလည်း သစ်တောများပြုန်းတီးမှုကို လျော့ချခြင်းနှင့် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုကို တိုးတက်အောင်ပြု လုပ်ခြင်းကသာလျှင် အဆိုပါကိစ္စရပ်ကို ထိရောက်စွာဟန့်တားလျော့ချနိုင်သည့် နည်းလမ်းများစွာထဲမှ တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်.....

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး စကားသံ

"တော်လှန်ရေးမှာ ကြံ့ကြံ့ခံပြီး ပါဝင်ကြတဲ့ စီဒီအမ် ဝန်ထမ်းများဟာ ကိုယ့်ရဲ့ကိုယ်ပိုင်ရွေးချယ်မှုနဲ့ ပါဝင် လာတာဖြစ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရွေးချယ်ခြင်း ဟာ တစ်ယောက်ချင်းရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာဖြစ်ပါတယ်။ တစ် ယောက်ချင်းနဲ့ဆိုင်တဲ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တန်ဖိုးဘဲဖြစ်ပါ တယ်။"

(နည်းပညာအကြံပေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့၏ (၁၇/၂၀၂၂) အစည်းအဝေးတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ပြောကြားသော အဖွင့်အမှာစကားမှ)

ဖြစ်ပေါ်တွေ့ကြုံနေရသည့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ ဖြစ်စဉ်များကို သစ်တောများ ပြုန်းတီးခြင်း၊ သစ်တောသစ်ပင် များမရှိတော့ခြင်း၊ သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုလျော့နည်းခြင်းစသည့် ခေါင်းစဉ် အမျိုးမျိုးဖြင့် ပြောဆိုနေကြသော်လည်း သစ်တော သစ်ပင်ကို တန်ဖိုးထားချစ်မြတ်နိုးသည့်သူများမှာ အလွန် ရှားပါးလွန်းလှသည်။ သစ်ပင်တစ်ပင်ဖြစ်ထွန်းရှင်သန်ရန် အခြေအနေ အမျိုးမျိုးဖြင့် နှစ်ကာလ များစွာ အချိန်ပေးခဲ့ရ သော်လည်း ထိုအပင်ကိုခတ်လှဲဖျက်စီးရန်အဖို့မူ စက္ကန့်ပိုင်း၊ မိနစ်ပိုင်းမျှသာလျှင် ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တစ်ပင်ကောင်းလျှင် ငှက်တစ်သောင်း နားခိုနိုင်သည်ဆိုသည့် စကားပုံအတိုင်းပင် သစ်ပင်တစ်ပင်သည် သတ္တဝါပေါင်းများစွာ၊ အသက်ပေါင်း များစွာ မှီတင်းရှင်သန်နေထိုင်နိုင်သကဲ့သို့ သစ်ပင်တစ်ပင် ဖြစ်ထွန်းရန်မှာလည်း အခြေအနေပေါင်းများစွာ ပေးဆပ်ခဲ့ရ သည်ကိုလည်း မမေ့ကြစေ လိုပါ..

အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း မိုးနည်းဒေသတွင် သစ်ပင်တစ်ပင်ဖြစ်ထွန်းရန်မှာ ပို၍ပင် ခက်ခဲလေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းမိုးနည်းဒေသကို အပူပိုင်းဒေသဟု လည်းတစ်မျိုး ခေါ်ဆိုကြပြီး မြေဆီလွှာအားဖြင့် မြေဆီဩဇာ ညံ့ဖျင်းကာ အများအားဖြင့် ထုံးဓါတ်များသည်ကို တွေ့ရှိရ ပါသည်။ အနည်ကျကျကျကျများကို အများဆုံးတွေ့ရှိရပြီး အများအားဖြင့် သဲကျောက်၊ ယေလ (Shale) ကျောက်နှင့် ရွှံ့ ကျောက်များကို ရာသီဥတုနှင့် မြေမျက်နှာသွင်ပြင်တို့အပေါ် မူတည်ကာ တွေ့ရှိရပါသည်။ သစ်တောသစ်ပင်ဖြစ်ထွန်းရန် ဇီဝပစ္စည်း (Organic Matter) ကြွယ်ဝသော အပေါ်ယံဆီ မြေလွှာမှာ အထူး အရေးကြီးရာ အပူပိုင်းဒေသ၏မြေဆီလွှာ မှာ သစ်တောသစ်ပင်များ မရှိသည့်အတွက် အဆိုပါ ဇီဝ ပစ္စည်း (Organic Matter) မှာ မရှိသလောက် နည်းပါး ပါသည်။ သစ်တောသစ်ပင်များသည် မိုးရာသီတွင် ရွာချ သည့်မိုးရေများကို စုပ်ယူ ထိန်းသိမ်းပေးထားပြီး နေ့အခါတွင် ပြန်လည်ထုတ်ပေးသည့် မိုးရေသိုလှောင် ဖြန့်ဖြူးပေးသည့်

လုပ်ငန်းစဉ် (Spongy Function) ဖြင့် သဘာဝတရားကြီး ကို အကျိုးပြုလျက်ရှိရာ ကျွန်တော်တို့အပူပိုင်းဒေသတွင် သစ်တောသစ်ပင်များ များစွာမရှိသည့် အားလျော်စွာ ရွာချ သည့် မိုးရေ များကို စုပ်ယူထိန်းသိမ်းပေးသည့် သစ်တော သစ်ပင်များမရှိသည်မှာလည်း အပူပိုင်းဒေသ ဖြစ်ထွန်းပေါ် ရ သည့် အဓိကအချက်လည်း ဖြစ်ပေသည်။ အပူပိုင်းဒေသ ရှိ မြေမျက်နှာပြင် အခြေအနေအလိုက် ကြည့်ပါ ကလည်း အမြင့်ပိုင်းရှိ ကျောက်များမှာမာ၍ အနိမ့်ပိုင်းရှိ ကျောက်များ မှာ ရွံ့ကျောက်မြေသကဲ့သို့ဖြစ်နေ ပြီး ပွ၍ပျော့ပြီး ရေစုပ်ယူ နိုင်မှု နည်းသည်ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ အပူချိန်မြင့်မားသည့် ကာလကို ရှည်လျား စွာ ဖြတ်ကျော်ရပြီး မိုးတွင်းအခါတွင် ရွာချသည့်မိုးရေကိုထိန်းသိမ်းမည့် သစ်ပင်သစ်တောများမရှိ သည့် အားလျော်စွာ အပေါ်ယံမြေဆီမြေနှစ်များမှာ မိုးရေနှင့် အတူ နှစ်စဉ်မြောပါလျက်ရှိရာ အပူပိုင်းဒေသ၏ မြေဆီလွှာ မှာ အပင်များရှင်သန်ဖြစ်ထွန်းရန်အတွက် ကန့်သတ်ချက် များ အလွန်များပြားလွန်းလှပါ သည်။

မျိုးစေ့မမှန်အပင်မသန် ဆိုသကဲ့သို့ အပူပိုင်းဒေသ တွင် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးမည်ဆိုပါက သဘာဝ အလျောက် ပေါက်ရောက်ရှင်သန်နေသည့် သစ်မျိုးကို ဦးစွာလေ့လာ ရန်လိုသကဲ့သို့ မျိုးရင်းသစ်မျိုးများကို သာ စိုက်ပျိုးရန်အထူး လိုအပ်လှပေသည်။ အပူပိုင်းဒေသတွင် သစ်တောစိုက်ခင်း တည်ထောင်စိုက်ပျိုး မည်ဆိုပါက မြေပြုပြင်ခြင်းလုပ်ငန်း ကို အထူးဂရုပြုဆောင်ရွက်ရန်မှာလည်း အလွန်အရေးကြီး လှပေ သည်။ ဌာနစိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းတွင် ကျင်းတူးခြင်းလုပ်ငန်းကို ယခင်က လုပ်သားများဖြင့် သာ တူးဖော်ကြသော်လည်း ယခုအခါ စက်ယန္တရားများဖြင့် ဆောင်ရွက်လာကြသည်ကို တွေ့ရှိရပေ သည်။ လုပ်သား အင်အားဖြင့် တူးဖော်ခြင်းသည် အားသာချက်အနေဖြင့် ယာဉ်ယန္တရားဖြင့် ကျင်းတူး ဖော်ခြင်းထက် သဘာဝပေါက်ပင် များကို ထိခိုက်မှု လျော့နည်းသည်ကိုတွေ့ရှိရပေသည်။ ယာဉ် ယန္တရား ဖြင့် တူးဖော်ခြင်းသည် မည်မျှပင် သဘာဝပေါက်ပင် များကို ချန်ပင်အဖြစ်ထားရှိစေကာမူ ဌာနတွင် အသုံးပြု

သစ်ပင်တစ်ပင်ဖြစ်ထွန်းရန်(၃၀)လောက် ကြာတယ်။ သစ်ပင်တစ်ပင်ခွတ်ပျံ့ဖို့ စက္ကန့်(၃၀)လောက်ပဲကြာတယ်။...

လျက်ရှိသော ပန္နက်အကွာအဝေးဖြင့် တူးဖော်ပါက သဘာဝပေါက်ပင်များ ကို အပြောင်ရှင်း စနစ်ဖြင့် ရှင်းလင်း သကဲ့သို့ဖြစ်စေပါတယ်။ စက်ယန္တရား ဖြင့်တူးဖော်ခြင်းက ကျင်းအရွယ်အစား ကုဗ ပြည့်သည် စသဖြင့် မှတ်ချက်ပြုကြ သော်လည်း အဆိုပါကျင်းဆို၍ ပြည့်မီ ခြင်းမမီခြင်းသည် ဝန်ထမ်း၏ ကြီးကြပ် မှုနှင့် စေတနာထားမှုတို့ အပေါ်တွင် သာ မူတည်ပါလိမ့်မည်။ စက်ယန္တရား ဖြင့် တူးဖော်ခြင်း သည်လည်း သတ်မှတ် ကျင်းအရွယ်အစား ပြည့်မီသည်ဟု အကျွန်ုပ်မယုံကြည်ပေ။ အထူးသဖြင့် ယခုကဲ့ သို့ တိုင်းပြည်အဘက်ဘက် မှ ယိုယွင်းနေချိန် မိမိအဖို့တဘို့တည်း ကြည့်ပြီး ရုံးတက်နေကြသည့် အတ္တ သမားများဆောင်ရွက်နေသည့်လုပ်ငန်း များကို ပို၍ အယုံအကြည် မရှိလိုပြီ.....

ကျင်းတူးခြင်းလုပ်ငန်းနည်းတူ နွားချေး စုဆောင်းခြင်း၊ နွားချေးထည့်ခြင်း၊ မြေ ဆီဩဇာ အလွန် ညံ့ဖျင်းသည့်နေရာ များတွင် လိုအပ်ပါက ဂျစ်စင်အမှုန့် ထည့်ခြင်း စသည့်တို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် မှာလည်း အထူးအရေးကြီးလှပါသည်။ သစ် တော လုပ် ငန်း များ ဆောင် ရွက် ရာတွင် ယုံကြည်မှုမှာ အထူးလိုအပ် လှ ပါသည်။ မြေပေါ်တွင်ဆောင်ရွက်

ရသည့်ကိစ္စများသည် သမိုင်းတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့မည် ဖျောက်ဖျက်မရသည့် မှတ်တမ်းများပင်ဖြစ်ပါသည်။ နံရံ တိုင်းတွင် နားရှိသကဲ့သို့ မိမိပြုခဲ့သည့် ကိစ္စတိုင်းမှာလည်း မိမိသမိုင်း ပင် လျှင်။ အဆိုပါလုပ်ငန်းများနည်းတူ ကျင်းဖို့ခြင်း လုပ်ငန်းမှာလည်း အထူး အရေးကြီးလှသည့် လုပ်ငန်း တစ်ရပ် ပင်ဖြစ်ပါသည်။ အချို့သောမြို့နယ်များ တွင် ကျင်းဖို့ခြင်းလုပ်ငန်းကို ထွန်စက် ဖြင့်ဆောင်ရွက် သည်ဟု ကြားသိရ သောအခါတွင် အကျွန်ုပ်အနေဖြင့် အ လွန် အ မင်း အံ့ ဩ မှင် သ က် ခဲ့ ရ ပါသည်။ နွားချေး ထည့်ခြင်းကို မည် ကဲ့သို့များ ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသနည်း၊ ဌာနညွှန်ကြားချက်၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း (SOP) တွင် ပါဝင်သည့် ကျင်းတူးစဉ် က ကျင်း၏ အပေါ်ဘက်တွင်ပို့ထား သော အပေါ်ယံမြေသား (Top Soil) ကို ချက်ကျင်းအတွင်း ဦးစွာဖို့ပြီး ၎င်း အပေါ်၌ နွားချေးနှင့် အပေါ်ယံမြေသား (Top Soil) ကိုရော၍ ထည့် ရမည် ဆိုသည့်ညွှန်ကြားချက်ကို မည်ကဲ့သို့ ဆောင် ရွက် လေ ခဲ့ သ နည်း ဆို သော မေးခွန်း များလည်း အကျွန်ုပ်၏ အတွေး အိမ်တွင် တစ်လည်လည်သော အတွေး များစွာဖြင့်ပင်.....

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း မိုးနည်း ရပ်ဝန်းဒေသဖြစ်သည့် အပူပိုင်း ဒေသသည် မိုးရွာသွန်းမှု အနေ ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ခုလုံးရှိမိုးရွာသွန်းမှု၏ (၃.၂) ရာခိုင်နှုန်းသာလျှင်ရှိပြီး ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန်မှာ (၂၈.၄၄) လက်မသာလျှင် ရှိရာ အဆိုပါမိုးရေချိန်ကို တန်ဖိုးရှိစွာ အသုံးချနိုင်ရန်မှာ အထူးအရေးကြီးလှ ပါသည်။ မြေပြုပြင်ခြင်းလုပ်ငန်းများဖြစ် သော ကျင်းတူးခြင်း၊ နွားချေး စုဆောင်း ခြင်း၊ နွားချေးထည့်ခြင်း၊ ကျင်းဖို့ ခြင်း စသည့်တို့ကို စနစ်တကျဆောင်ရွက် ခဲ့မှသာလျှင် ရွာသွန်းသည့် မိုးရေကို စနစ်တကျထိန်းယူထားနိုင် မည်ဖြစ် ပြီး စိုက်ပျိုးမည့် အပင်များ၏ ရှင်သန် ဖြစ်ထွန်းမှုအတွက် များစွာ အထောက် အပံ့လည်း ဖြစ်နိုင် ပေလိမ့်မည်.....

မျိုးစေ့လည်း မှန်ကြပါစေ.....စိတ် ဓါတ်လည်း မှန်ကြပါစေ.....

စိမ်း၍စိုသော အပူပိုင်းဒေသဖြစ်ပါစေ ကြောင်း.....

နွေဦးမန္တလာ

ကဗျာကဏ္ဍ

"အဟောင်းသတ်"

ဒို့ချစ်တဲ့..ကမ္ဘာမြေ
လေ့လာမယ်.. ကြံရွယ်လို
ဘူမိကို..လျှောက်ခဲ့တယ်။

ရေမြေလေ..ဆက်စပ်လို့
ဖြစ်ပေါ်လာ..သယံဇာတ၊
တိုင်းပြည်ကို..အကျိုးပြု၊
ဖွံ့ဖြိုးဖို့ အားရမိတယ်။

ဒို့မြေက .ရွှေသီးလို
တုနှိုင်းမဲ့ရတနာ.. ပေါကြွယ်လှတယ်၊
ဒို့ပြည်သူ ..ကောင်းစားလို့၊
ဒို့တိုင်းပြည်..စည်ပင်ဖြိုးရန်
အခွင့်ထူးဖြင့်..ပေါလှပေတယ်။

ဘူမိပညာ..သင်ယူကာဖြင့်
အဖိုးထိုက်မြေကြီး စနစ်ကျစေမယ်
ရည်သန်
ဝန်ထမ်းဘဝ နှစ်မြုပ်မိတယ်။

မင်းဆိုးရယ်. စီမံလို့
အဖြူကို .အရောင်ဆိုး
ပညာရှင်ချောင်ထိုး..အုပ်စိုးကြတယ်။

သူ့အလိုသူ့အကြိုက်..
တိုင်းပြည်ကို အမြတ်ထုတ်၊
သယံဇာတကို လုပ်ချင်သလို လုပ်ပါလို့
ဖြုန်းတီးတဲ့ လူတစ်စုရယ်ကြောင့်၊

ပိုင်ရှင်မှာ ကျွန်ဖြစ်လို့
အိုးပျက်၊ အိမ်ပျက်၊
မြေကြီးပျက်ရယ်ဖြင့်
ဘဝတွေပါ..ပျက်ရတယ်။

သူမတူထူး ပြည်တန်ကို ဖင်ခုထိုင်တဲ့ ...
ပိုင်ရှင်စစ်မှန် ဒို့ပြည်သူမှာဖြင့်၊
မဆင်ခြင်..လောဘသား
လူ့ဘီလူး .လူ့အတ္တရယ်ကြောင့်
ရေမြေလေဘေး ခေါ်ဆောင်ရာနောက်
အသက်ကိုပေး..ဘဝတွေ စတေးနေရ
တယ်။

မြင်ရ၊ ကြားရ
စိတ်ထဲရယ် မချိပေမယ့်.....
ပညာရှင်..နေရာမပေး
လူယုံကျွန် မွေးလွန်းလှတဲ့
အာဏာရှင်လောက။
ဘောင်းဘီချွတ် ..နေရာပေး
လာဘ်ပေးစေတဲ့ လောက၊
မုသားကို အဖော်လုပ်
ရိုးထုတ်ခိုင်းတဲ့..
ရွံ့စရာ..ဝန်ထမ်းလောက။

သို့ပေမယ့် ....
ခုများဖြင့် ချိန်ခါမိ
အမှားကို အမှန်တည့်လို
အိမ်ရှင်ကို တန်ဖိုးထား၊
ပညာရှင် အလေးထား
ပြည်သူကို လေးစားမဲ့
စနစ်ကောင်း၊ မင်းကောင်း
ပေါ်လာပြီမို့....

ဘက်ပေါင်းစုံလက်တွဲ .....
အောင်ပွဲအနိုင်နီးစေဖို့.....
ပူးပေါင်းကာဖြင့်
အာဏာရှင်စနစ်ဟောင်းကို
အပြီးသတ်ကြစို့လေး....

-အသစ်-
(17.5.2022)

<p>ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့ - ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနေ့ (တစ်ခုတည်းသော မြေကမ္ဘာ)</p>	<p>ဇွန်လ ၂၉ ရက်နေ့ - အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အပူပိုင်းဒေသများနေ့</p>
<p>ဇွန်လ ၈ ရက်နေ့ - ကမ္ဘာ့ သမုဒ္ဒရာများနေ့ (သမုဒ္ဒရာ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှု တိုက်ဖျက်ရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း)</p>	<p>ဇွန်လအတွင်း သယံဇာတနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့အထိမ်းအမှတ်နေ့</p>
<p>ဇွန်လ ၁၇ ရက်နေ့ - သဲကန္တာရဖြစ်ထွန်းမှုနှင့် မိုးခေါင် ရေရှားမှု တိုက်ဖျက်ရေးနေ့ (မိုးခေါင်ရေရှားမှုဒဏ် အတူတကွ ကျော်လွှားခြင်း)</p>	